

Motion till riksdagen 2006/07:Kr272

av **Siv Holma m.fl. (v)**

Bibliotek

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en arbetsgrupp bestående av fackfolk och biblioteksanvändare som utarbetar ett förslag till idéprogram för 2000-talets bibliotek.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att bibliotekslagen bör ses över och skärpas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om arbetsplatsbibliotek.

2 Bakgrund

Folkbiblioteken hör till grundvalarna i arbetarrörelsens kulturpolitik. Tyvärr har vi på senare år inte lyckats hindra allvarliga nedskärningar på biblioteksområdet. Filialer har lagts ner, bokbussar har slutat gå och arbetsplatsbibliotek har försvunnit.

Vänsterpartiet ser ett allvarligt hot mot vår svenska folkbiblioteksmodell när vi ser på utvecklingen inom EU. Där har många länder endast avgiftsbelagda bibliotek. I Berlin och Magdeburg måste man köpa ett biblioteksabonnemang för att överhuvudtaget få komma in på stadsbiblioteket. På holländska bibliotek är ingenting gratis och årsavgifterna ligger på 20–70 euro, ibland tillkommer dessutom ett pris per lånad bok. I Belgien har man med hjälp av EU-medel visat prov på nytänkande och stängt Antwerpens huvudbibliotek och i stället öppnat ett nytt bibliotek i ett s.k. segregerat område – det ska fungera som en kunskapsmotor i den problemfyllda stadsdelen. Med hjälp av ett identifikationssystem som kritiserats för att leda till kränkande övervakning inför man självbetjäning för ”bibliotekskunderna”, som alltså övertar delar av personalens arbetsuppgifter. Man kan utan kostnad chatta på nätet men det kostar att låna en bok. Dock finns möjlighet att få nedsatt avgift

Fel! Okänt namn på

om man kan visa att man är fattig. Bara för barn är det fortfarande gratis. I Tyskland är visserligen nya, spännande former av ungdomsbibliotek på gång, men gratis är det inte. Vi kan jämföra med att intressanta ungdomsverksamheter också finns i Sverige, sådana som är gratis för ungdomarna, exempelvis på folkbiblioteken i Malmö, Alingsås, Umeå och Stockholm.

Bibliotekens service ska alltså vara gratis för medborgarna i Vänsterpartiets samhälle. Det förutsätter samhällelig finansiering och samhällelig regi, dvs. kommunala folkbibliotek. Givetvis krävs det dessutom ett spännande innehåll. I ett mångkulturellt och interkulturellt samhälle ställs det stora krav både på personalen och på bok- och tidskriftsbeståndet. Det krävs inköp av och prenumeration på böcker och tidskrifter och andra media på såväl de invandrade som de nationella minoriteternas språk. I en annan motion tar vi upp kravet på fler översättningar av litteratur till och från fler främmande språk, alltså inte enbart engelska och de i våra bibliotek vanligaste europeiska litteraturspråken.

Kravet på kommunala biblioteksplaner är numera inskrivet i bibliotekslagen. Planerna är viktiga dokument som inte bara får stå och samla damm. De ska utnyttjas och de ska ta upp exempelvis behovet av media på olika språk men också innefatta krav på genusperspektiv – på mediebeståndet och på bibliotekets hela verksamhet. Exempelvis kan det handla om läsfrämjande åtgärder. Projekt som *Läs för mej pappa* har visat sig ge goda resultat.

3 Idéprogram för 2000-talet

Förutom biblioteksplaner behövs det en övergripande vision för biblioteksverksamheterna till stöd för kommunpolitikerna och bibliotekarierna i en tid då det inte längre går att bara göra som man alltid har gjort. En sådan vision, ett idéprogram, skulle man kunna få hjälp av en grupp sakkunniga att formulera – bibliotekarier med olika erfarenheter, författare, mediepedagoger och andra pedagoger, IT-folk, representanter för användarna och då även dyslektiker, syn- och hörselskadade osv. Vi vill driva på utvecklingen av bibliotek som motsvarar de krav som ställs i ett samhälle som präglas av tekniska landvinningar och av att många olika språk och delkulturer ska samsas om utrymmet, fungera tillsammans och berika varandra. Allt sådant som ingen drömde om när folkbibliotekstanken en gång föddes.

Regeringen bör tillsätta en arbetsgrupp bestående av fackfolk och biblioteksanvändare som utarbetar ett förslag till idéprogram för 2000-talets bibliotek. Detta vill vi att riksdagen ska ge regeringen till känna.

4 Bibliotekslagen måste skärpas

Självklart får bibliotekslagen, som tillförsäkrar oss gratis boklån, inte tas bort. I stället måste den skärpas, så att den verkligen tillförsäkrar alla en biblioteks-

Fel! Okänt namn på

service av god kvalitet: flickor och pojkar, kvinnor och män, dyslektiker och snabbläsande bokslukare, svensktalande och personer med annat modersmål än svenska. Det handlar om huvudbibliotek, filialbibliotek eller bokbussar. Servicen ska omfatta såväl böcker som andra media. När det gäller s.k. virtuella bibliotek tror vi inte att de någonsin helt kan ersätta biblioteket som mötesplats för levande människor, en plats där man också kan få personlig hjälp att hitta det man söker, lyssna till uppläsningar eller delta i diskussioner. Bokprat för de minsta är något biblioteken inte ska behöva spara in på.

Bibliotekslagen bör ses över och skärpas, i enlighet med vad ovan anförts. Detta vill vi att riksdagen ska ge regeringen till känna.

5 Arbetsplatsbibliotek m.fl.

Bland övrig biblioteksservice vill vi peka på skolbibliotekens stora betydelse; de utgör en omistlig del av skolans ansvar. Kommunerna bör skriva in skolbiblioteken i skolplanerna och föreskriva att de ska ha väl tilltagna öppettider och kompetent bibliotekspersonal och pedagogisk personal. Detta behandlar vi i motion om skolan. Arbetsplatsbiblioteken fyller och kan fylla en viktig funktion för många människor med böcker som når människor som inte hinner eller kan ta sig till kommunbiblioteket – eller som aldrig ens tänkt sig att gå till ett bibliotek. Sjukhusbibliotek och andra institutionsbibliotek fyller en funktion för såväl patienter som anställda. Lite udda varianter av arbetsplatsbibliotek är sjömansbibliotek och fängelsebibliotek. Arbetsplatsbibliotek har på sina håll kommit till genom ett samarbete mellan facket och En bok för alla. Samarbeten med folkbibliotek har tyvärr avslutats på många håll när dessa skurit ner sina anslag. Inom ramen för anslaget 28:8 Bidrag till biblioteksverksamhet anslås 5 mnkr årligen för inrättande och upprätthållande av arbetsplatsbibliotek. Detta yrkande återfinns i vår budgetmotion 2006/07: Kr279 för utgiftsområde 17. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Siv Holma (v)

Torbjörn Björklund (v)

Egon Frid (v)

Eva Olofsson (v)

Peter Pedersen (v)

Rossana Dinamarca (v)

Elina Linna (v)

LiseLotte Olsson (v)